

Sverige får 800 miljoner för att elda utländska sopor

2014 blir ännu ett rekordår för svensk avfallsimport. I fjol importerade Sverige drygt 2,3 miljoner ton sopor, enligt preliminär statistik som SvD Näringsliv tagit del av. För de svenska sopförbränningsanläggningarna är importen en miljardaffär - men nu växer kritiken mot avfallsförbränningens konsekvenser.

SRV:s återvinningsanläggning Sofielund i Huddinge utanför Stockholm. Foto: David Magnusson

Artikelserien #sopaffären

Hållbar energi

SvD sätter fokus på hållbarheten inom energisektorn. Läs mer i ämnet [Hållbar energi](#)

Tänkt dig att 300 000 sopbilar fylls till brädden med sopor från länder som Norge, Storbritannien och Irland - och sedan sätter kurs mot Sverige. Det blir 820 sopbilar om dagen, lastade med 8 ton sopor vardera, som levererar avfall till Sverige.

Då får du en bild av hur omfattande den svenska sopimporten är. Under 2014 importerade vi 2,34 miljoner ton sopor, enligt preliminär statistik från Naturvårdsverket. Den absoluta majoriteten av soporna - runt 85-90 procent - går till landets sopförbränningsverk.

Orsaken till importen är enkel. Skräpet är guld värt. Eller kanske än bättre formulerat, olja värt. Avfall har blivit ett alltmer populärt bränsle för att producera fjärrvärme eller el.

Och det är inte undra på. Avfallet är energirikt: tre ton avfall innehåller i genomsnitt lika mycket energi som ett ton olja.

Men till skillnad från olja, kostar det inte pengar att köpa in soporna. Tvärtom: landets kraftvärmeverk får betalt för att ta emot soporna. Omkring 400 kronor per ton närmare bestämt. I runda slängar fick alltså landets kraftvärmeverk 800 miljoner kronor under förra året, för att elda

upp andra länders sopor.

Det blir vinst i alla led.

Dessutom får de betalt i andra änden, när de genom avfallsförbränningen producerar el och värme.

Foto: Jan T. Espedal

Med en sådan ekonomisk ekvation är det kanske inte undra på att många svenska kommuner satsar stort på att elda sopor - långt fler än vad det svenska avfallet räcker till. Och där kommer importen in i bilden. Sedan 2005 har mängden avfall som körs till Sverige för energiåtervinning, som det kallas, rent av fyrfaldigats.

I dag är Sverige en av Europas absolut främsta avfallsförbrännare - en lysande affär för svenska folket, enligt Weine Wiqvist, vd på branschorganisationen Avfall Sverige.

– Det blir vinst i alla led. Med avfall som bränsle får vi ett så konkurrenskraftigt pris för fjärrvärme och el som möjligt, säger han, och fortsätter:

– Men egentligen handlar det inte om import av avfall, utan att man säljer en tjänst till andra länder. Sverige tjänar pengar på detta, det är en exporttjänst som Spotify eller vad som helst.

Och framför allt: avfall kan utnyttjas som bränsle i stället för att hamna på soptippar, som är alternativet i många andra länder. Samtidigt kan man använda mindre fossila bränslen i fjärrvärmeproduktionen.

Men alla är inte överens om den svenska sopimportens förträfflighet. Framför allt inte i Norge, där hälften av allt hushållsavfall exporteras till Sverige - samtidigt som de egna sopförbränningsanläggningarna brottas med avfallsbrist, som du kan läsa om i artikeln här intill.

Landets återvinningsindustrier hör också till dem som skarpt kritiserat den kraftiga ökningen av förbränning av avfall.

– Vi eldar redan för mycket, och mycket av det som eldas skulle kunna materialåtervinnas och bli till nya råvaror i stället. I stället så fortsätter man att bygga nya anläggningar. Det är märkligt, säger Britt Sahleström, vd för branschorganisationen Återvinningsindustrierna, till SvD Näringsliv.

Enligt Britt Sahleström är den kraftiga ökningen av avfallsimporten ett tecken på att de styrmedel som finns i dag slår fel. Här borde det finnas fler morötter som styr mot ökad materialåtervinning i stället, tycker hon - till exempel krav på att man inte får elda osorterat avfall. Med andra ord, att allt som kan återvinnas sorteras ut innan avfallet hamnar i förbränningsugnarna.

Avfallsimporten ökar

Under 2014 importerade Sverige 2,34 miljoner ton avfall. Majoriteten, 85-90 procent gick till förbränning i olika typer av sopförbränningsanläggningar. Omkring 0,6-0,7 miljoner ton var så kallade monofraktioner, alltså högkvalitativt avfall i form av exempelvis träflis eller gummi. Omkring 1,5-1,6 miljoner ton var sopor som gick till sopförbränningsanläggningar specialiserade på just avfall.

Källa: Naturvårdsverket och Avfall Sverige.

Men faktum är att situationen i dag snarare är den motsatta. I bland kan rent av sopförbränningen i Sverige konkurrera ut återvinning. För det första i våra grannländer, där det kan bli mer ekonomiskt att betala Sverige för att ta hand om avfallet än att satsa på återvinning. Och för det andra här i Sverige - fast då när det gäller verksamhetsavfall. Företag kan föredra att betala sopförbränningsanläggningar för att ta hand om avfallet de producerar i stället för att materialåtervinna det.

Och det senare menar även Weine Wiqvist på Avfall Sverige att det kan vara ett problem.

– När det gäller verksamhetsavfall kan prisbildningen påverka incitamenten för återvinning, till skillnad från hushållsavfall som mer styrs av övergripande nationella mål om ökad återvinning. Om det upplevs som ett samhällsproblem, då får lagstiftarna styra upp det, säger han, och tillägger:

– Men energimässigt och miljömässigt är energiåtervinning generellt sett väldigt bra, jag har svårt att förstå kritiken.

Publiceringen av artikelserien #sopaffären sker tillsammans med Schibstedägda Aftenposten.

Svensk import av avfall i ton

2007: 617 810

2008: 703 162

2009: 827 183

2010: 1 339 592

2011: 1 526 462

2012: 1 786 120

2013: 2 138 746

2014: 2 342 722 (preliminära siffror)